

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПЕНСІЙНИХ ЗАКОНОДАВЧИХ РЕГУЛЯТОРІВ З РІШЕННЯМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Кадала В.В.

*Донецький юридичний інститут МВС України,
Завідувач кафедри цивільного та господарського права,
кандидат юридичних наук, доцент*

На даний час в Україні доволі гостро стоїть питання пенсійного забезпечення осіб, які досягли відповідного віку. Зазначення проблема виступає базовим напрямком досліджень багатьох науковців, політиків та фахівців, які виконують функціональні обов'язки в пенсійних установах країни

Законодавець постійно оновлює окремі позиції пенсійних правових регуляторів, котрі практично не несуть суттєвих позитивних змін в процесі пенсійного забезпечення населення країни. Проте слід віддати належне останнім пропозиціям законодавця, котрі передбаченні в Проекті Закону про внесення змін до Закону України «Про пенсійне забезпечення» щодо приведення його норм у відповідність до рішення Конституційного Суду України від 23 січня 2020 року № 1-р/2020 [1] стосовно скасування збільшення пенсійного віку для виходу на пенсію за віком на пільгових умовах та на пенсію за вислугу років. Зазначений законодавчий акт було включено до рубрики законопроектів, які присвячено питанням соціальної політики.

У пункту 1 зазначеного правового регулятора законодавець звертає увагу на те, що Конституційний Суд України визнав неконституційними положення, якими було передбачено поетапне збільшення пенсійного віку для окремих категорій осіб. Таке твердження було підкріплено Великою палатою Конституційного Суду України, яка ухвалила Рішення у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо відповідності 51 Конституції України (конституційності) окремих положень розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 2 березня 2015 року N 213-VIII [2]

Варто зазначити, цим Рішенням Конституційний Суд України визнав неконституційними положення, якими передбачено підвищення пенсійного віку для окремих категорій осіб. У даному випадку законодавець звернувся за роз'ясненням до Конституційного Суду України з питання поетапного збільшення на 5 років віку для виходу на пенсію на пільгових умовах з урахуванням відповідного стажу роботи та на пенсію за вислугу років для працівників, визначених в нормах Закону N 213[2].

Позиція законодавця полягала в тому, щоб фахівці Конституційного Суду України дали своє тлумачення відповідності затвердженого положення Конституції України. Позитивним моментом в рішенні зазначеної проблеми стало деталізоване пояснення фахівцями Конституційного Суду України власного рішення, яке полягало в наступному «... працівники, які працювали в шкідливих умовах, і погоджувалися на таку працю через можливість отримання окремих пільг, мали об'єктивні очікування, що у них є право виходу на пенсію на умовах, визначених Законом України «Про пенсійне забезпечення» від 5 листопада 1991 року N 1788–ХІІ [3]»

Виходячи з існуючих положень пенсійного законодавства, визначаючи їх відповідність окремим положенням Конституції України фахівці Конституційного Суду звернули увагу на пільгові сегменти в нарахуванні пенсійних виплат. За їх правовою позицією на пільгових умовах мають право на пенсію за віком, незалежно від місця останньої роботи наступні працівники::

1. працівники, зайняті повний робочий день на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, – за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом Міністрів України, і за результатами атестації 52 робочих місць: чоловіки (після досягнення 50 років і при стажі роботи не менше 20 років, з них не менше 10 років на зазначених роботах), а також жінки (після досягнення 45 років і при стажі роботи не менше 15 років, з них не менше 7 років 6 місяців на зазначених роботах);

2. працівникам, які мають не менше половини стажу роботи із особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці, пенсії на пільгових умовах призначаються із зменшенням віку, передбаченого статтею 12 цього Закону, на 1 рік за кожний повний рік такої роботи чоловікам і на 1 рік 4 місяці – жінкам;

3. працівники, зайняті повний робочий день на інших роботах із шкідливими і важкими умовами праці, – за списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджуваним Кабінетом Міністрів України, і за результатами атестації робочих місць.

Таким чином, взаємозв'язок правових пенсійних регуляторів проявляється через можливість законодавця звернутися за тлумаченням і роз'ясненням окремих правових положень на відповідність Конституції України. Такий підхід забезпечує підвищення рівня якісного змісту окремих статей пенсійних правових інструментів. У майбутньому законодавцю доцільно посилити співпрацю з фахівцями Конституційного суду України.

Література

1. Про пенсійне забезпечення" щодо приведення його норм у відповідність до рішення Конституційного Суду України: Проект Закону України від 23 січня 2020 року № 1-р/2020: URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67992
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення: Закону України від 2 березня 2015 року № 213-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-19_53
3. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991 року № 1788–XII. URL: <https://docs.dtkk.ua/doc/1788-12?page=3>